

UNITAT DIDÀCTICA

1. El problema del senyor Pla

Aquell matí el senyor Pla va entrar a la cuina de casa seva amb el batí de quadres i les sabatilles de pelfa. Com cada matí, volia fer-se una bona llesca de pa amb tomàquet i llonganissa de Vic. Després, es prenia una tassa de llet i cafè i de vegades, encara hi sucava unes galetes. Però aquell dia es va sorprendre molt en entrar a la cuina.

Una massa verda li ho impedia, unes branques frondoses li barraven el pas. Es va fregar els ulls, incrèdul, i es va tornar a mirar aquelles branques de fit a fit. Això ja passava de mida. L'arbre del davant de casa seva, el plàtan de la vorera, havia fet una brotada de cop i volta, i si abans li tapava la claror, ara ja li entrava de ple a la cuina. Calia actuar de forma dràstica.

2. Segur que com el senyor Pla, heu tingut alguna vegada una contrarietat relacionada amb alguna administració. En grups de 3, feu una reflexió comuna per recordar alguna d'aquestes situacions on creieu que se us ha tractat de forma injusta i caldria fer un escrit per tal de rectificar. (Multa de trànsit, brosses del veí que envaeixen la vostra vorera, ...). Podeu ajudar-vos suggerint solucions.

3. Redacteu en un breu text, aquesta situació en què us vàreu sentir injustament tractats i que cal posar solució.

4. Del text descriptiu que heu escrit, escriviu ara tres o quatre frases que resumeixin la situació en què us vàreu trobar i una o dues en què s'expliqui la vostra demanda per solucionar el problema.

Què passa o va passar?	Què cal fer?
1.	a.
2.	
3.	c.
4.	

5. La sol·licitud és una petició formal que es pot fer entre organismes oficials o entre particulars i organismes. També pot anar dirigida a un càrrec. Com a tal, té una normativa i una manera específica de redactar-se i adreçar-se.

Una sol·licitud **no es dirigeix a una persona**, sinó a una institució, servei, unitat, direcció, un càrrec,...

Tampoc es fa sempre per presentar una queixa, també es fa per demanar que es concedeixi un favor o necessitat d'un ciutadà o grup de ciutadans. Per exemple, l'Ajuntament pot posar a disposició de la població l'utilització d'horts urbans, o algun local per a reunions o festes.

L'estructura de la sol·licitud és senzilla i clara:

- Identificació del sol·licitant
- Exposició de motius
- Petició
- Data i signatura del sol·licitant
- Organisme a qui va adreçat

1. Dades del / de la sol·licitant

2. Exposició de motius

3. Exposició de la sol·licitud

4. Datació

5. Signatura

6. Organisme al qual s'adreça

6. Amb les dades que heu recollit del vostre cas particular, redacteu ara una sol·licitud, seguint les instruccions que hem après, i tenint en compte que el registre ha de ser adequat (recordeu el tema de la carta formal).

7. En parelles farem una activitat d'escenificació. Un de vosaltres farà el paper de receptor de la sol·licitud i decidirà si l'accepta o hi ha alguna esmena a fer. Per exemple, pregunteu si no enteneu els fets descrits o el que es demana. Després us intercanvieu els papers. Un cop fet, posarem en comú les incidències que hagueu trobat.

Reflexions:

Amb aquestes activitats es treballa la comprensió lectora en primer lloc, quan es llegeix la narració del senyor Pla (1), també la comprensió i expressió oral en el treball en grups de tres (2). Un cop feta aquesta feina es practica l'expressió escrita (3-4). Quan ja tenen el relat de la seva situació personal i l'esquema que ho resum, es fa l'explicació magistral de la sol·licitud (5), on es també es torna a treballar la comprensió oral. Finalment fan l'escrit seguint les indicacions explicades (6) i ho presenten en parelles per fer de receptor i sol·licitant. D'aquesta manera tornen a practicar la comunicació (7).

Durant tot el procés s'aprofita per introduir o corregir expressions, s'ajuda al redactat, construcció i ordre correcte de les oracions. A les seves converses se'ls anima a utilitzar el present de subjuntiu: "que faci, que em concedeixi,..."

Embarbussaments

1. Llegim en veu alta al més ràpid possible. (Entenem que el més ràpid possible és de forma que s'entengui el que es diu).

- *En Pinxo va dir al Panxo: Vols que et punxi amb un punxó? I en Panxo li va dir al Pinxo: Punxa'm però a la panxa no!*
- *Un pinxo pinxet punxava la panxa d'un panxut. El panxut li digué al pinxo: Pinxo pinxet, no em punxis més!*
- *Un flux de llum fluix i lax il·lumina perplex els mateixos annexos fixos.*
- *Setze jutges d'un jutjat mengen fetge d'un penjat, i el penjat es despengés, es menjaria el setze fetges dels setze jutges que l'han jutjat.*
- *Setze jutges d'un jutjat mengen el fetge d'un penjat. Si el penjat es despenja, els setze jutges del jutjat no podran menjar més fetge del penjat.*
- *Setze jutges d'un jutjat mengen fetge d'un penjat. El penjat era un bon metge, que per heretge havien penjat.*
- *Un boig feia assaig de txa-txa-txa a la dutxa i en un braceig li va caure un raig que el va deixar roig.*

Nota: Hi ha app que permeten practicar els embarbussaments, com ara:

embarbussaquafort on es tracta de llegir aquestes frases i enregistrar-les per després escoltar-se i anar corregint la pronúncia.

2. Quines lletres i dígrafs creus que destaquen en els embarbussaments que has llegit?

Posa'n exemples.

Tipus de lletres i dígrafs	x						
Exemples	Pinxo						

3. Agrupa les paraules del text que continguin cada un dels tipus de lletres i dígrafs.

1. x	2. ix	3. g	4. j	5. tx	6. ig	7. tg	8. tj
Pinxo							

4. Treballem els sons. Amb les paraules que hi ha al quadre i en parelles, anem a pensar per què s'escriuen així alguns dels mots anteriors. (Escolteu l'àudio de les paraules a comparar). Treball en parelles.

Aquí hi posaria un àudio fet amb les pronunciacions de les paraules que surten al quadre de sota

Per exemple, com sona la X a la paraula fluix i a la paraula flux? Quina diferència hi ha, tant en el so com en la manera d'escriure-ho?

Paralules	Hi ha diferència fonètica?	sord / sonor fort / suau	Diferència escrita	Conclusió
flux / fluix	si	fort / suau	x / ix	quan apareix la i al davant de la x, el so és més suau
mengen / menjaria				
esquitx / esquitjar				
braceig / bracejar				
platja / platges				
xoc / sexe				
passeig / passejar				
totxo / viatjo				
mengem / menjar				

Posada en comú de les observacions i correcció d'errors. Comparació de les conclusions amb el resum gramatical (ampliació de les normes):

ELS SONS [ʃ] I [tʃ]

Ortografia de la lletra x

El so [ʃ]

El so [ʃ], el que sentim al final del mot *peix*, es pot escriure amb una *x* sola o bé amb el grup *ix*:

	<i>x</i>	<i>ix</i>
inici de paraula	<i>xec, xocolata</i>	
després de consonant	<i>marxar, panxa</i>	
entre vocals		<i>caixa, afluir</i>
a final de paraula		<i>calaix, peix</i>

EL SO [ʒ]: ORTOGRAFIA DE LA G I LA J

Pronunciació i grafia

L'ortografia de les lletres ge i jota és molt simple, tret d'algunes excepcions corrents que cal conèixer. Tot depèn de la vocal que tinguin a continuació:

- escrivim **g** davant *e, i*: *gerani, girar...*
- escrivim **j** davant *a, o, u*: *Jaume, joc, juliol...*
- Hi ha, però, algunes excepcions: *jersei, Jesús, jeure, majestat...*

Grups *-jecc-* i *-ject-*

Hi ha moltes paraules que s'escriuen amb els grups *-jecc-* i *-ject-* i que per tant tenen una *j* davant de la vocal *e*:

injectar, injecció
projectar, projector...

Sord	
En mig de la paraula	TX
Al final de la paraula	TX o IG
	Segons si els derivats contenen el grup -tx -g o -j
Sonor	
Entre vocals, davant A-O-U	TJ
Entre vocals, davant E-I	TG
	Segons si els derivats contenen el grup -tx -g o -j

5. Concurs de gramàtica.

Fem 4 equips a la classe. Es tracta d'escotar una paraula i dir quin so té (sord o sonor), com s'escriu i per què.

(Com que hi ha 22 alumnes, farem dos grups de 4 i dos de 5. Han de participar tots els components almenys dues vegades, per la qual cosa, necessitem una llista de 44 paraules com a mínim). Es sorteja l'ordre dels equips i dins de cada equip, l'ordre en què participaran. I el professor comença dient la primera paraula, es donen 10 segons per contestar. Cada encert val dos punts. Si no hi ha resposta, hi ha rebot d'un punt per al següent equip. Si la paraula no s'ha contestat o s'ha comès un error, es guarda per al final. I si es pot afegir alguna altra observació gramatical¹ d'aquella paraula, s'afegeix un punt extra (aquestes paraules que poden acceptar altres comentaris estan marcades en vermell i s'han de repartir equitativament a tots els grups). Un cop han contestat totes les propostes es fa recompte de punts i es comenten les paraules que no s'han resolt.

(1) exemple: xantatge té x i tg, xilofon té x i no porta accent,...

Proposta de llistat de paraules

veig	natja	botxí	setge	xocolata
puig	jutjo	empatx	viatge	llexiu
goig	lletja	cotxe	peatge	coix
vaig	pitjor	despatx	onatge	això
faig	petjada	capritx	mitges	arxiu
desig	enutjar	butxaca	sitja	moix
trepig	trepitjada	brotxa	viatjar	calaix
mareig	avantatge	tatxar	triatge	Alèxia
bateig	pitjar	catxalot	mitjeta	aixafar
sorteig	mitjanit	borratxo	mitja	arxivar
volteig	menjarem	escabetx	imatge	complex
solfeig	corretja	encaputxat	desitjar	aproximat
saqueig	sortejar	esquitxar	xantatge	aixopluc
estiueig	coratjós	totxo	tatuatge	baixi
flanqueig	allotjament	cartutx	rebutjar	deixin
parpelleig	mitjançant	petxina	passatge	clenxa
estoig	avantatjar	cletxa	llotja	burxar
	agent	caputxa	hostatge	cruixir
	afegir		ferratge	creixia
				peluix
				fereix
				xic
				xai
				xàfec
				xifra
				xacal
				xicota
				xarada
				xilofon

Reflexions:

Amb aquestes activitats es pretén que l'estudi de la gramàtica sigui una mica lúdic. Els embarbussaments (1) acostumen a ser divertits. Recalco el fet que dir els embarbussaments el més ràpid possible inclou la vocalització clara. No val córrer molt, però que no s'entengui. Si hi ha possibilitat de fer servir l'aplicació o senzillament registrar-se mentre es parla per escoltar-se després, pot fer l'activitat més entretinguda, tot i que més llarga.

Amb l'exercici 2 es busca una lectura atenta per cercar aquells sons que es repeteixen en les oracions anteriors. Un cop fet individualment, es corregeix en comú.

A l'exercici 3 ja es posa clarament el tipus de lletres que es treballaran d'ara en endavant. També es treballa individualment primer i es comenta a la classe després.

L'exercici 4 es fa en parelles i requereix una reflexió i observació dels sons i les grafies. No es cerca la completa comprensió de la norma gramatical, però sí una aproximació.

Per acabar-ho d'aclarir es fa servir el resum final de les normes ortogràfiques explicades al llibre de text. Resolució de dubtes.

El concurs de gramàtica afegeix una mica de tensió per aconseguir guanyar, distensió perquè és un joc, i al mateix temps demana reflexió en equip per contestar correctament en el temps establert.

Finalment i per fixar aquests conceptes, es recomana fer alguns exercicis a casa i autocorregir-se, Qualsevol dubte s'exposa a la classe següent per poder aclarir-ho.